

ZBIERKA **ZÁKONOV**
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2001

Vyhlásené: 10. 01. 2001

Časová verzia predpisu účinná od: 1. 01. 2021

Obsah dokumentu je právne záväzný.

4

ZÁKON

z 5. decembra 2000

o Zbore väzenskej a justičnej stráže

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

PRVÁ HLAVA
ZÁKLADNÉ USTANOVENIE

§ 1

Zbor väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „zbor“) je ozbrojený bezpečnostný zbor, ktorý plní úlohy na úseku

- a) výkonu väzby,
- b) výkonu trestu odňatia slobody,
- c) ochrany objektov zboru, objektov detenčného ústavu a v ich blízkosti,
- d) ochrany verejného poriadku a bezpečnosti v objektoch súdu, objektoch prokuratúry a v ich blízkosti.

DRUHÁ HLAVA
ORGANIZÁCIA, RIADENIE A ÚLOHY ZBORU

§ 2

Organizácia zboru

(1) Zbor organizačne tvoria

- a) generálne riaditeľstvo,
- b) ústavy na výkon väzby, ústavy na výkon trestu odňatia slobody, ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých a nemocnica pre obvinených a odsúdených (ďalej len „ústav“).

(2) Generálne riaditeľstvo a ústavy zriaďuje a zrušuje Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“).

(3) Generálne riaditeľstvo riadi a kontroluje ústavy.

(4) Ústavy vykonávajú svoju činnosť podľa tohto zákona a podľa osobitných predpisov.¹⁾

(5) Generálne riaditeľstvo a ústavy sú rozpočtové organizácie.

(6) Početné stavy zboru určuje vláda Slovenskej republiky.

§ 3**Riadenie a kontrola zboru**

(1) Zbor je podriadený ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister“). Kontrolu zboru vykonáva minister alebo ním poverené osoby. Na čele zboru je generálny riaditeľ, ktorého do funkcie ustanovuje a z funkcie odvoláva minister.²⁾ Generálny riaditeľ za svoju činnosť zodpovedá ministrovi. Minister do funkcie ustanovuje a z funkcie odvoláva aj námestníkov generálneho riaditeľa a ostatných príslušníkov zboru v jeho priamej riadiacej pôsobnosti.²⁾

(2) Na čele ústavu je riaditeľ, ktorého do funkcie ustanovuje a z funkcie odvoláva generálny riaditeľ.²⁾ Riaditeľ ústavu za svoju činnosť zodpovedá generálnemu riaditeľovi.

§ 4**Pôsobnosť zboru**

(1) Zbor v rámci svojej pôsobnosti

- a) zabezpečuje výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody,
- b) zabezpečuje ochranu objektov zboru a objektov detenčného ústavu,
- c) zabezpečuje stráženie obvinených vo výkone väzby, odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody a osôb v detencii umiestnených v detenčnom ústave a dozor a dohľad nad obvinenými a odsúdenými,
- d) zabezpečuje bezprostredné prenasledovanie obvinených na úteku z výkonu väzby, odsúdených na úteku z výkonu trestu odňatia slobody alebo odsúdených, ktorí sa nedovolené vzdialili z otvoreného oddelenia ústavu alebo nestráženého pracoviska mimo ústavu, alebo osôb umiestnených v detenčnom ústave, ak sú na úteku z detenčného ústavu (ďalej len „osoba na úteku“),
- e) zabezpečuje penitenciárnu starostlivosť o odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody,
- f) zabezpečuje činnosti zamerané na zamestnávanie obvinených a odsúdených,
- g) zabezpečuje ochranu poriadku a bezpečnosti v objektoch súdu a objektoch prokuratúry a nerušený priebeh konania v nich,
- h) zabezpečuje ochranu verejného poriadku v blízkosti objektov zboru, objektov detenčného ústavu, objektov súdu a objektov prokuratúry, ak je to nevyhnutné na dosiahnutie účelu výkonu väzby, účelu výkonu trestu odňatia slobody, účelu výkonu detencie a nerušeného priebehu konania v objektoch súdu a objektoch prokuratúry,
- i) zabezpečuje v objekte súdu zadržanie obvineného a jeho dodanie do výkonu väzby a zadržanie odsúdeného a jeho dodanie do výkonu trestu odňatia slobody v súlade s osobitným predpisom,^{2a)}
- j) vybavuje sťažnosti obvinených a odsúdených podľa tohto zákona a sťažnosti podané podľa osobitného predpisu,³⁾
- k) zabezpečuje a vykonáva na území Slovenskej republiky eskorty obvinených vo výkone väzby a odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody a dodávanie osoby po výkone trestu odňatia slobody na výkon ochranného liečenia do zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti, na výkon ochrannej výchovy do výchovného zariadenia^{3a)} alebo na výkon detencie do detenčného ústavu (ďalej len „dodávanie osoby“),
- l) vykonáva program ochrany svedka počas výkonu väzby a výkonu trestu odňatia slobody podľa osobitného predpisu,⁴⁾
- m) zabezpečuje zdravotnú starostlivosť pre príslušníkov zboru, zamestnancov zboru, obvinených

vo výkone väzby, odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody a iné osoby,

- n) pôsobí vo vymedzenom rozsahu podľa osobitného predpisu⁵⁾ ako orgán činný v trestnom konaní,
- o) odhaľuje trestné činy príslušníkov zboru a v objektoch zboru aj zamestnancov zboru, odhaľuje trestné činy obvinených vo výkone väzby a odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody a zisťuje ich páchatelov,
- p) zabezpečuje v objektoch zboru, objektoch detenčného ústavu, objektoch súdu, objektoch prokuratúry, objekte ministerstva a objekte, v ktorom sídli Súdna rada Slovenskej republiky pátranie po hľadaných osobách lustráciou v pátracích informačných systémoch vedených Policajným zborom podľa osobitného predpisu,⁶⁾
- q) plní úlohy na úseku boja proti terorizmu a organizovanému zločinu,
- r) spolupracuje pri plnení svojich úloh so štátnymi orgánmi, obcami, ozbrojenými silami, ozbrojenými zbormi, inými právnickými osobami a fyzickými osobami,
- s) spolupracuje s väzenskými správami iných štátov,
- t) vedie evidencie a štatistiky potrebné na plnenie úloh zboru,
- u) plní úlohy orgánu štátnej správy a iné úlohy, ak tak ustanovuje tento zákon alebo osobitný predpis.^{5a)}

(2) Zbor plní v rozsahu svojej pôsobnosti aj úlohy na úseku prevencie.

TRETIA HLAVA SYMBOLY A OCENENIA

§ 5

Znak, zástava, medaila, plaketa, odznak

(1) Minister môže zriadiť znak zboru a zriadiť a udeliť zástavu zboru.

(2) Na ocenenie výkonu služby alebo záslužného činu možno príslušníkovi zboru udeliť

- a) medailu za zásluhy o slovenské väzenstvo,
- b) čestnú medailu zboru,
- c) plaketu zboru,
- d) odznak.

(3) Čestnú medailu zboru a plaketu zboru možno udeliť aj zamestnancovi zboru, príslušníkovi iného ozbrojeného zboru, vojakovi ozbrojených síl, fyzickej osobe a príslušníkovi väzenskej správy iného štátu.

(4) Podrobnosti o vyobrazení a udeľovaní medaily za zásluhy o slovenské väzenstvo, čestnej medaily zboru, plakety zboru, odznaku, zriadení znaku zboru a zriadení a udeľovaní zástavy zboru určí minister.

ŠTVRTÁ HLAVA
POVINNOSTI A OPRAVNENIA PRÍSLUŠNÍKA ZBORU A DONUCOVACIE PROSTRIEDKY

Prvý oddiel
Povinnosti príslušníka zboru

§ 6

(1) Pri výkone služby je príslušník zboru povinný dbať na česť, vážnosť a dôstojnosť osoby i svoju vlastnú a nepripustiť, aby v súvislosti s výkonom služby vznikla osobe bezdôvodná ujma a aby prípadný zásah do jej práv a slobôd prekročil mieru nevyhnutnú na dosiahnutie účelu sledovaného výkonom služby.

(2) Príslušník zboru je pri výkone služby spojenej so zásahom do práv alebo slobôd osoby povinný túto osobu ihneď, ako je to možné, poučiť o jej právach, ktoré sú ustanovené v tomto zákone alebo v osobitnom predpise.

(3) Výkonom služby je činnosť príslušníka zboru spojená s plnením úloh podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.¹⁾

§ 7

(1) Príslušník zboru v čase výkonu služby je povinný v medziach tohto zákona vykonať služobný zákrok proti obvinenému, odsúdenému, osobe v detencii alebo proti inej osobe, ktorá marí účel výkonu väzby, účel výkonu trestu odňatia slobody, účel výkonu detencie, ruší činnosť a poriadok v objektoch zboru, v objektoch detenčného ústavu, v objektoch súdu, v objektoch prokuratúry a v ich blízkosti, alebo vykonať potrebné opatrenia nevyhnutné na dosiahnutie účelu sledovaného služobným zákrokom.

(2) Príslušník zboru je povinný aj v čase mimo výkonu služby vykonať služobný zákrok, ak je páchaný trestný čin alebo priestupok, ktorým je bezprostredne ohrozený ľudský život, zdravie alebo majetok, a vyrozumiť o tom najbližší útvar Policajného zboru.

(3) Služobný zákrok je zákonom ustanovená a v jeho medziach vykonávaná činnosť príslušníka zboru, pri ktorej sa bezprostredne zasahuje do základných práv a slobôd osoby.

§ 8

(1) Príslušník zboru nie je povinný vykonať služobný zákrok, ak

- a) na jeho vykonanie nebol odborne vyškolený alebo vycvičený a ak povaha služobného zákroku také odborné vyškolenie alebo vycvičenie vyžaduje,
- b) jeho zdravotný stav, vplyv liekov alebo iných látok podstatne znižuje alebo vylučuje jeho schopnosť konať,
- c) tomu bráni iný dôležitý záujem služby,
- d) vzhľadom na konkrétnu situáciu nie je predpoklad, že služobný zákrok bude úspešne vykonaný.

(2) Príslušník zboru nesmie v čase mimo služby vykonať služobný zákrok, ak je pod vplyvom liekov alebo iných látok, ktoré podstatne znižujú alebo vylučujú jeho schopnosť konať.

(3) Ak príslušníkovi zboru vo vykonaní služobného zákroku bránia dôvody uvedené v odseku 1, vyrozumie o potrebe vykonať služobný zákrok najbližší útvar Policajného zboru.

§ 9

(1) Iným dôležitým záujmom služby podľa § 8 ods. 1 písm. c) sa rozumie, ak príslušník zboru vykonáva alebo zabezpečuje

- a) bezprostredné prenasledovanie osoby na úteku,
- b) služobný zákrok pod jednotným velením,
- c) strážnu činnosť alebo eskortu obvineného alebo odsúdeného alebo dodávanie osoby,
- d) činnosť, pri ktorej by mohlo dôjsť k ohrozeniu prepravovaných vecí alebo ich včasného odovzdania,
- e) služobný zákrok, ktorého nedokončenie by malo vážnejšie dôsledky ako nevykonanie nového služobného zákroku alebo ktorý je nevyhnutný na odstránenie bezprostredného ohrozenia.

(2) Pri plnení úloh podľa odseku 1 je však príslušník zboru povinný vykonať služobný zákrok na odstránenie bezprostredného ohrozenia, ak je zrejme ohrozený

- a) ľudský život alebo ak hrozí závažná škoda na majetku, alebo
- b) dôležitejší záujem, ako je ten, ktorý plní.

(3) Závažnou škodou podľa odseku 2 písm. a) sa rozumie taká škoda, ktorá je zrejme väčšia ako škoda, ktorá by vznikla nevykonaním služobného zákroku.

(4) Bezprostredným prenasledovaním podľa odseku 1 písm. a) sa rozumie prenasledovanie v dotyku, po stope, v pravdepodobnom smere postupu alebo úkony realizované na základe informácií získaných operatívnou činnosťou. Príslušníci zboru ukončia bezprostredné prenasledovanie po zadržaní osoby na úteku alebo po uplynutí 24 hodín od zistenia skutočnosti, že došlo k úteku. Po uplynutí tejto doby sa ďalšie úkony súvisiace so zadržaním osoby na úteku vykonávajú v súčinnosti s Policajným zborom. V prípade potreby realizácie cezhraničného prenasledovania^{5b)} príslušníci zboru bezodkladne vyzývajú Policajný zbor.

§ 10

(1) Príslušník zboru je povinný pri vykonávaní služobného zákroku použiť zodpovedajúcu výzvu, ak to povaha a okolnosti služobného zákroku dovoľujú.

(2) Ak to povaha služobného zákroku vyžaduje, príslušník zboru pred jeho vykonaním použije slová „V mene zákona“.

(3) Každý je povinný poslúchnuť výzvu príslušníka zboru pri vykonávaní služobného zákroku.

§ 11**Preukazovanie príslušnosti k zboru**

(1) Príslušník zboru je povinný pred služobným zákrokom preukázať svoju príslušnosť k zboru, ak to povaha a okolnosti služobného zákroku dovoľujú.

(2) Príslušník zboru preukazuje príslušnosť k zboru

- a) služobnou rovnošatou a odznakom zboru s identifikačným číslom alebo služobnou rovnošatou s identifikačným číslom,
- b) služobným preukazom,
- c) odznakom zboru s identifikačným číslom alebo
- d) ústnym vyhlásením „Zbor väzenskej a justičnej stráže“ (ďalej len „ústne vyhlásenie“).